

Regjeringens distriktspolitikk og nasjonale forventninger til planleggingen

Statssekretær Sigrun Wiggen Prestbakmo

Arena Trøndelag, 23. november 2023

Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida

Hvorfor trenger vi distriktspolitikk?

- Bygder og byer har ulike fortrinn, muligheter og utfordringer.
- Næringsliv i distriktene med høy verdiskaping og stor eksportverdi trenger arbeidskraft og infrastruktur.
- Vi trenger folk og infrastruktur for å forvalte de rike fornybare ressursene i distriktene.
- Bosetning over hele landet gir Norge et større mangfold av språk, kultur og opplevelser.
- Suverenitet over land- og havområdene våre krever bosetning og aktivitet i hele Norge.

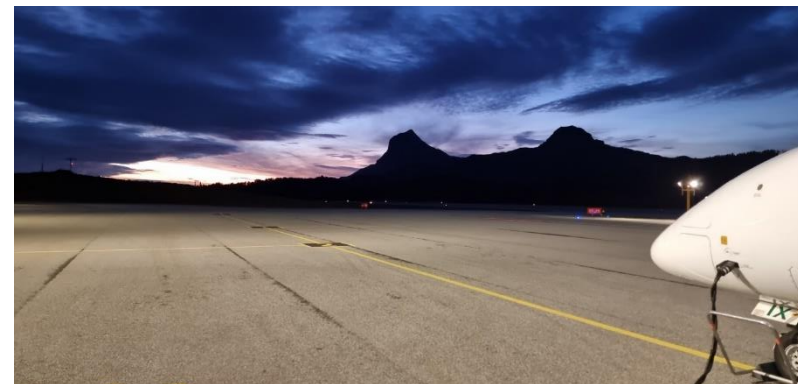

Foto: Senterpartiet. Førde lufthavn og Kleiva Fiskefarm.

Måla for distriktpolitikken er

at folketallet skal øke
i distriktskommuner

at alle lokalsamfunn
skal ha rom for utvikling
og verdiskaping

at folk skal kunne
leve gode liv i hele
Norge

Flere og sterkere bygdevekstavtaler

- Tettere samarbeid mellom distriktskommuner om felles utfordringer.
- Ordninga blir utvidet og forsterket.
- Staten som aktiv part, statlig medfinansiering av prosjekt.
- Flere piloter i nye områder i høst.

Foto: Berlevaagnytt.Com

Enklere å bygge og bo i distrikta

- Lånerammen i Husbanken økte fra 19 til 24 mrd. kr.
- 1 milliard kroner avsett til lån til utleieboliger og lån til boligkvalitet i distriktene.
- Få fram gode eksempler – Husbanken og Distriktssenteret skal spre og dele kunnskap
- Vurdere om en større del av lån frå Husbanken skal gå til boligetablering i distriktskommuner.
- Ny boligmelding i 2024.

Bygda sliter med for få tilflyttere: Nå tar de unge saken i egne hender

Mangelen på boliger er et gjennomgående problem over store deler av Distrikts-Norge. Men det stoppet ikke kameratene i å jakte byggedrømmen.

nrk.no

Staten skal vere tilstede i hele Norge

- Staten skal være til stede med arbeidsplasser og tjenester i hele landet.
- Jevnere fordeling av statlige arbeidsplasser.
- Felles føring til statlige virksomheter om desentralisert arbeid.

Foto: Jan Hausken

Trygge lokalsamfunn og tjenester nær folk

Desentralisert
helsetjeneste

Pilot med
nærtjenestesenter

Styrke det lokale politiet i
hele landet
Nye tjenestesteder i 2023

Foto: Istock, Colourbox

Forsterka digital grunnmur og digitale løsninger

- Høyhastighetsbredbånd til alle husstander og virksomheter innen 2025.
- Høyere prioritering av fylker med mange distriktskommuner og store avstander.
- Tilskudd til økt digital trygghet og beredskap i distrikta.

Foto: Marte Amanda Vannebo

Mer desentralisert og fleksibel utdanning

- U&H skal prioritere livslang læring og fleksible og desentraliserte tilbud.
- Flere og sterkere regionale studiesentre.
- Styrking av fagskolene og den yrkesfaglige utdanningen og flere læreplasser.
- Flere elev- og studieplasser innen helsefag, samt flere praksisplasser.

Foto: Colourbox

En aktiv næringspolitikk

Gode rammevilkår,
målrettet risikoavlastning
og bruk av statlig
innkjøpsmakt.

Regionvekstavtaler,
Differensiert
arbeidsgiveravgift

Mer kraft, mer nett og mer
effektiv bruk av kraft.

Foto: Colourbox, Green Yard Fedra, Istock

Økte inntekter og råderett over naturressursene

- Lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging skal få mer igjen for det og sikres en rettmessig andel av verdiskapingen.
- Lokalsamfunn skal få større råderett i vindkraft-utbyggingssaker.

- Høyere og mer stabile havbruksinntekter til vertskommuner og vertsfylke.
- Minst halvparten av inntektene fra grunnrenteskatten på havbruk og vindkraft skal gå til kommunene.

Foto: iStock

Trygg mat og levende lokalsamfunn

Legge fram kvotemelding som sikrer bosetting, aktivitet og lønnsomhet langs hele kysten.

Økt selvforsyning og matsikkerhet.
Økte inntekter og tetting av inntektsgap.

Styrke distriktslandbruket.
En mer restriktiv rovdyrpolitikk.

Foto: Sigurd Siem, Colourbox, Anne Gjerdåker

Transport og infrastruktur som binder landet sammen

Planer for ras- og skredsikring og redusert etterslep på vedlikehold av fylkesvegene.

Halverte fergepriser og gratis ferge til øysamfunn.

Bedre rutetilbud og halvert makspris på regionale FOT-ruter.

Foto: Anne Gjerdåker, Istock, Senterpartiet

A scenic view of a coastal town, likely in Norway, featuring a mix of modern and traditional architecture. A prominent modern building with a green and white facade and a grid of windows stands on a stone pier. To its right is a building with a red and blue patterned facade. In the foreground, a white fishing boat with a blue hull is on the water. The background shows a hillside with traditional houses and a large green structure on a rocky outcrop.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Formålet med forventningene

- Gir oversikt over regjeringens viktigste føringer for planleggingen.
- Skal følges opp i all planlegging etter plan- og bygningsloven.
- Skal bidra til effektive planprosesser og færre konfliktsaker.
- Oppfølgingen av den nasjonale politikken tilpasses regionale og lokale forhold.

Oppbygningen av forventningsdokumentet

1. Innledning
2. Samordning og samarbeid i planleggingen
3. Trygge og inkluderende lokalsamfunn
4. Velferd og bærekraftig verdiskaping
5. Klima, natur og miljø for framtida
6. Samfunnssikkerhet og beredskap

Planlegging skal fremme bærekraftig utvikling

” Bærekraftsmålene, nasjonale klima- og miljømål, lokalt folkestyre og løsninger som styrker verdiskaping og bosetting i hele landet, blir lagt til grunn for den overordnede samfunns- og arealplanleggingen og for statens deltakelse i planprosessene.

Samordning og samarbeid i planleggingen

” *Arbeidet med planstrategier prioriteres for å sikre at planene er oppdaterte og møter behovene som følger av endringer i samfunnsmessige, demografiske, politiske og naturgitte forhold.*

Foto: Jan Hausken

Foto: Jan Hausken

Arealregnskap

”

Samfunns- og arealplanleggingen baseres på et oppdatert og godt kunnskapsgrunnlag. Kommunene bør utarbeide et arealregnskap som del av et slikt kunnskapsgrunnlag.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

” Det legges til rette for å utvikle gode lokalsamfunn i bygd og by, i små tettsteder og spredtbygde områder med tilgang til boliger og tjenester i tråd med kommunale forutsetninger og behov.

Foto: Jan Hausken

Trygge og inkluderende lokalsamfunn (2)

” *Det legges til rette for at eldre som ønsker det kan bli boende lenger i egen bolig. Kommunene ser utviklingen i helse- og omsorgstjenester i sammenheng med boligplanlegging og kommunens langsiktige økonomi.*

Regjeringen vil at flere eldre skal bo hjemme

En ny hjemmetjeneste, et eget eldreboligprogram og bedre planlegging skal føre til at den økende andelen eldre i Norge får en bedre alderdom.

Dagsavisen 16.6.2023

Velferd og bærekraftig verdiskaping

” Det legges til rette for grønn omstilling, bærekraftig verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser i hele landet.

” Næringsarealer planlegges med et regionalt perspektiv, og energibruk, krafttilgang, gjenbruk og mer effektiv utnyttelse av eksisterende næringsarealer og infrastruktur inngår i planvurderingene.

Velferd og bærekraftig verdiskaping (2)

”

Det settes av tilstrekkelige og egnede nye arealer for akvakultur gjennom oppdaterte regionale og kommunale planer for kystområdene, som også kan omfatte utvikling av akvakultur utenfor kysten og landbasert akvakultur. Planene ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.

Klima, natur og miljø for framtida

” *Omstillingen til lavutslippssamfunnet og bidrag til oppnåelse av klima- og miljømålene prioriteres gjennom arealplanlegging som reduserer utslipp, arealbeslag og transportbehov. Regjeringen oppfordrer kommunene til å sette seg mål for å redusere nedbyggingen.*

Klima, natur og miljø for framtida (2)

”

Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

Samfunnssikkerhet og beredskap

” *For at tilpasningen til et endret klima skal gå raskt nok, må planleggingen ta større hensyn til klimaendringene.*

” *Arealbruk planlegges slik at overvann og fare knyttet til flom, erosjon, skred, havnivåstigning og annen naturfare håndteres forsvarlig.*

Samfunnssikkerhet og beredskap (2)

”

Omdisponeringen av dyrka jord skal reduseres, og arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med ny jordvernstrategi fra 2023.

Foto: Jan Hausken

Revisjon av statlige planretningslinjer

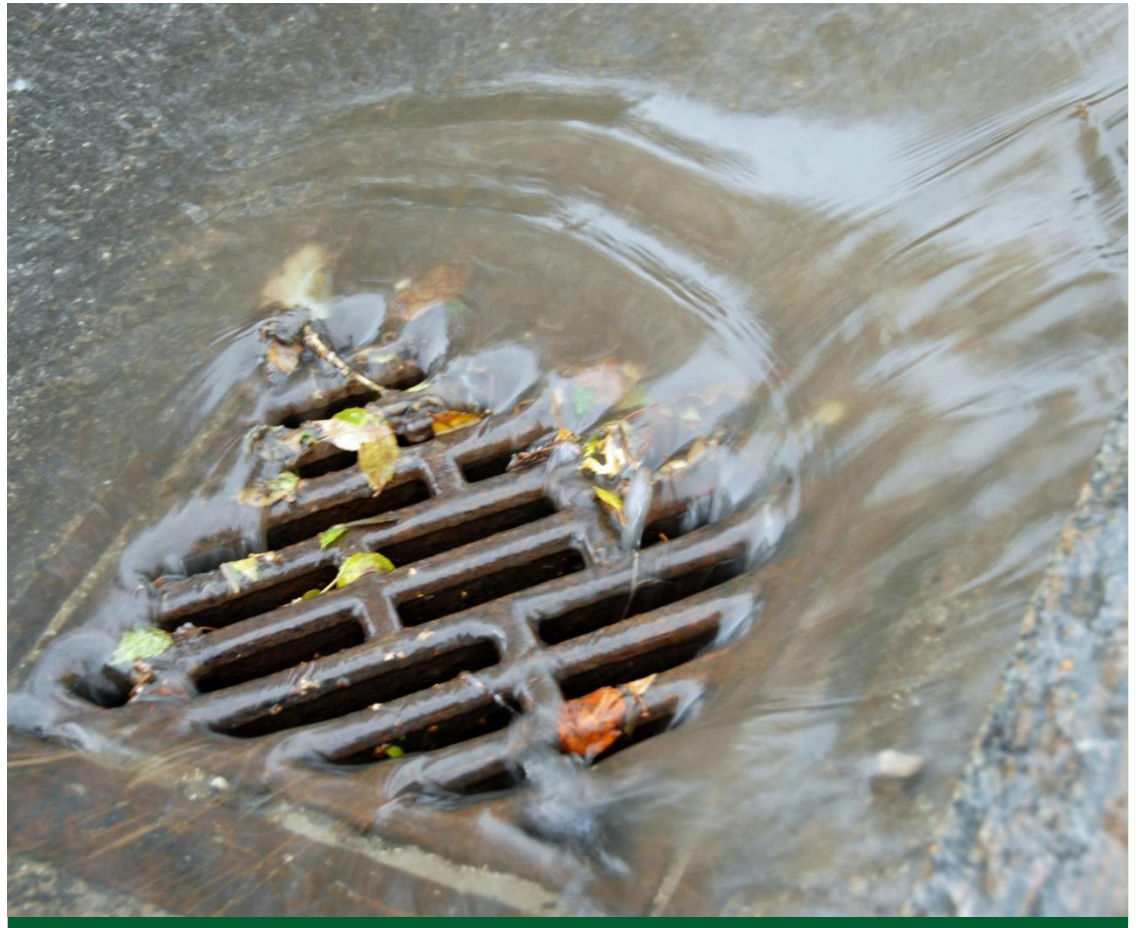

Foto: Jan Hausken

Kommunal- og
distriktsdepartementet